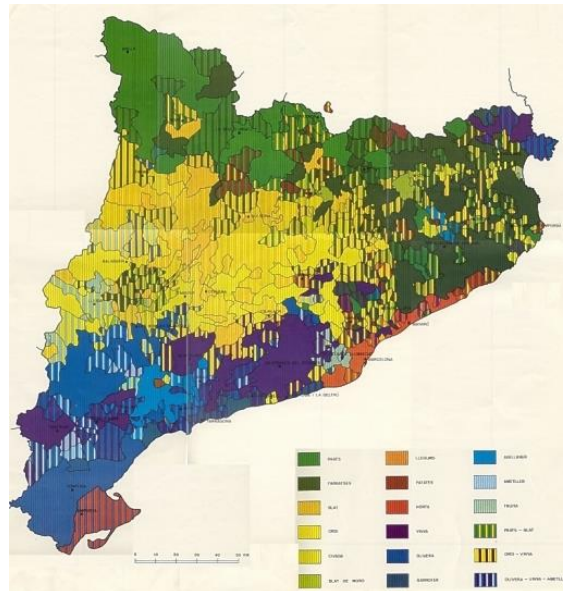

Mapa de franges: el mapa temàtic oblidat pels informàtics

Per tal de descriure la composició d'un determinat fenomen, els cartògrafs europeus (no pas els americans) han emprat, entre altres possibilitats, els mapes de franges.¹ Particularment els geògrafs francesos han estat els més afeccionats a les *cartes de bandes alternées*.² Són mapes construïts mitjançant la subdivisió de les unitats territorials estadístiques en franges verticals de diversos colors, les quals representen els elements constitutius majoritaris, triats i destacats segons diversos mètodes de càlcul.

A casa nostra, la geògrafa Roser Majoral (1942-2005) va aplicar un d'aquests mètodes per tal de representar els conreus dels municipis de Catalunya, a partir de la recerca efectuada en la seva tesi doctoral (1979). El resultat és un mosaic cromàtic amb un gran detall d'informació i alhora una excel·lent llegibilitat. Posteriorment també va publicar un mapa de franges referit a tot Espanya, amb dades referides a les comarques agràries (*El campo*, núm. 104, 1987).

Els sistemes d'informació geogràfica (SIG) i en general els programes de cartografia, ara per ara, no han incorporat aquesta modalitat de mapa temàtic. Això és degut, en bona mesura, al desconeixement del recurs per part dels geògrafs d'EUA. Tot seria posar-s'hi! De moment, la realització d'un mapa de franges amb suport informàtic resulta molt laboriosa perquè té un caire artesanal: cal emprar les eines pròpies del disseny gràfic.

¹ El Termcat dictamina com a denominació catalana "mapa de franges". El calc del francès "mapa de bandes" certament no és aconsellable, perquè una banda és una franja diagonal (per exemple en heràldica).

² Per exemple, Bernard Rouleau, en *Méthodes de la cartographie* (CNRS, 2002, p. 136-139). Vegeu un exemple referit a París en *La carte, mode d'emploi*, de Roger Brunet (Fayard-Reclus, 1987, p. 85).

Hores d'ara, doncs, aquesta tipologia de mapes temàtics s'encamina cap a l'oblit. Està justificat que en prescindim totalment?

Una mica com a repte tècnic, com a reivindicació metodològica i alhora com a recordança de la geògrafa pirinenca Roser Majoral –que ens havia explicat aquesta metodologia en les seves classes de Geografia agrària a la UB–, el Servei Científicotècnic de la Universitat de Lleida us presenta un mapa de franges elaborat amb ArcGIS d'ESRI, però, com diem, amb eines de disseny gràfic.

S'hi representa la superfície dels conreus principals per comarques segons el cens agrari del 2009. El mètode de selecció de les 6 bandes que hem volgut establir és prou conegut com a sistema electoral: els quocients successius del mètode d'Hondt. Així, per exemple, dels diversos conreus presents a la Conca de Barberà, la superfície de la vinya obté 3 franges, els herbacis de secà n'obtenen 2 i els fruiters de secà només 1 (la resta de conreus no obté representació cartogràfica).

Jesús Burgueño i Albert Aubet